א) [לקמן מז.], ב) כ"ק קח: [לקמן מז.], ג) [ע"ב], ד) [שייך לע"ב], ה) שייך לע"ב,

מתני' [א]המודר הנאה מחבירו לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן (א) הנטיעות הנוטות [ב]נדר הימנו מאכל לפני שביעית יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות ובשביעית יורד ואוכל:

גמ' רב ושמואל דאמרי תרוייהו (ב) נכסים אלו עליך לפני שביעית אין יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות אע"פ שהגיע שביעית ואם בשביעית נדר אין יורד לתוך שדהו אבל אוכל מן הנוטות ור' יוחנן וריש לקיש דאמרי תרווייהו נכסי עליך לפני שביעית אין יורד לתוך שדהו ואין אוכל מן הנוטות הגיע שביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא את הנוטות לימא בהא קמיפלגי דרב ושמואל סברי [ד]אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיצא מרשותו ורבי יוחנן ור"ל סברי אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו ותיסברא מי איכא למ"ד אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו (ג) א"כ ניפלגי בנכסים אלו וכ"ש בנכסי ותו הא תנן דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו דתנן [ג]האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי מת יירשנו בחייו ובמותו אם

רש"י

מתני' המודר הנאה מחבירו לפני שביעית. שהדירו חבירו קודם שנכנסה שביעית: **אין יורד לתוך שדהו.** לאכול מפירות שביעית דאסור בדריסת הרגל: **ואין אוכל מן הנוטות.** מאותן פירות הנוטין חוץ לשדה שיכול ליקח מהן ואינו צריך ליכנס בתוך השדה ואע"ג דהן שביעית לא יאכל מהן כדאמרינן בגמרא אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשילא מרשותו והאי נמי כיון דלפני שביעית הדירו חבירו כי אתי נמי שביעית אסור בהן: **ובשביעית.** אבל אם הדירו בשביעית לא יורד לתוך שדהו: **אבל אוכל הוא מן הנוטות.** הואיל ולא הוי ברשותו השתא כי מדיר ליה. ובגמרא (ג) מפרש אמאי אינו יורד ואמאי אוכל הא ארעא נמי דהפקר היא: **נדר הימנו מאכל לפני שביעית.** אבל לא נדר הימנו הנאה לכי מטי שביעית יורד ואינו אוכל דהא לא הדירו אלא מן מאכל אבל אינו אוכל כדפרישית לעיל דאדם אוסר דבר שברשותו אפי' לאחר שילא מרשותו: **ובשביעית.** הדירו בשביעית: **יורד ואוכל.** דעכשיו ילא מרשותו. ואית דמפרש המודר הנאה מחבירו לפני שביעית לא ירד לתוך שדהו לפני שביעית ולא יאכל מן הנוטות כיון דהדירו ובשביעית כלומר אם הגיעה שביעית לא ירד לתוך שדהו כו' ולישנא קמא עיקר: **גמ' דאמרי תרוייהו נכסי אלו עליך.** כלומר כל נכסי עליך בכל מקום שהן: **ואין אוכל מן הנוטות.** ואע"פ שהגיע שביעית ושל הפקר הן: **ואם בשביעית נדר.** דהשתא לאו ברשותו הוא ולא מצי מדיר לה מנייהו אוכל מן הנוטות: **ר' יוחנן ור"ל דאמרי.** הגיע שביעית אין יורד אבל אוכל מן הנוטות: **אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשילא מרשותו.** דכיון דבשעה שאסר הויין ברשותיה אפילו לכי הגיע שביעית נפקן מרשותיה אפילו הכי אסורין עליו: **ר' יוחנן ור"ל סברי אין אדם כו'.** ומשום הכי כי הגיע שביעית דנפקא מרשותיה אוכל הוא מן הנוטות: **ותסברא.** דבהאי טעמא פליגי: **ומי איכא למ"ד אין אדם אוסר כו'.** ור' יוחנן ור"ל הכי סבירא להו: (ד)**אם כן.** דמשום האי טעמא פליגי ואמרי דאוכל הוא בשביעית: **ליפלגי בנכסים אלו.** אפי' היכא דאמר נכסים אלו עליך ולימרו ר' יוחנן ור"ל דאוכל בשביעית משום הטעם (ה) דאמר אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשילא מרשותו כ"ש היכא דאמר נכסי דמשמע כל זמן שהן ברשותו אלא מדלא פליגי בנכסים אלו אלא בנכסי ש"מ דלית להו האי סברא. ועוד היכי מצי אמר לעולם דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשילא מרשותו והתנן דאוסר: **האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי.** כלומר שאי אתה נהנה לי מכל נכסי: **מת יירשנו.** שלא אסר עליו אלא כל זמן שהנכסים שלו לפיכך יירשנו אם

ר"ן

מתני' לא ירד לתוך שדהו. של מדיר. דמודר אסור אפי' בדריסת הרגל כדתנן לעיל (דף לג:): **ואינו אוכל מן הנוטות.** מן הפירות הנוטות על הדרך סמוך לשדה: **ובשביעית לא ירד לתוך שדהו.** ואי בשביעית נדר לא ירד וכו'. ובגמרא מפרש לה: **גמ' ואף על גב שהגיע שביעית.** דקסברי רב ושמואל דאע"ג דכולהו פירי דהפקרא אינון אפילו הכי כיון שבשעה שהדירו היו שלו חייל איסורא אפי' בשביעית שילאו מרשותו. ומתני' תרי דיני קתני רישא אשמעינן דכיון שהדירו לפני שביעית חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית וסיפא אשמעינן דאם בשביעית נדר נהי דלא חייל נדריה לגבי פירי דהפקרא נינהו לגבי ארעא מיהא חייל וכדמפרש בגמרא טעמא לקמן: **ור' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו וכו' אבל אוכל מן הנוטות.** ולא מתסר בהו משום נדרא דמקמי שביעית: **לימא בהא קמיפלגי דרב ושמואל סברי אדם אוסר וכו' ור' יוחנן ור"ל סברי אין אדם אוסר וכו'.** נראה לי דהכי פירוש' דשמעתא דקא סלקא דעתין השתא דרב ושמואל ורבי יוחנן ור"ל כולהו אפירושא דמתניתין קיימי. רב ושמואל מפרשי לה כדפרישית. ור' יוחנן ור"ל מפרשי לה דחדא קתני וכולה כשהדירו לפני שביעית וקאמר דנדר זה שני דינין יש לו דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי שאינו יורד ואינו אוכל אבל כשהגיע שביעית הותר מקצתו דנהי דאינו יורד בתוך שדהו משום דארעא אכתי ברשותי' קיימא כדפרישי' טעמא לקמן אפ"ה פירי שרו דהא בשביעית נפקי מרשותיה ואע"פ שהדירו בשעה שהיה ברשותו דהיינו לפני שביעית סברי ר' יוחנן ור"ל דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשילא מרשותו ונהי דרישא לא אשמעינן מידי דפשיטא דלפני שביעית אינו יורד ואינו אוכל סבירא להו דנקט רישא משום סיפא לאשמעינן דאע"פ שהדירו לפני שביעית שהיו פירות ברשותו אין איסורו חל לאחר שילאו מרשותו דהיינו בשביעית. ומש"ה הוה סליק אדעתיה דר' יוחנן ור"ל סברי דאין אדם אוסר דבר שברשותו לכשילא מרשותו אפילו היכא דאמר נכסים אלו א"נ אפילו היכא דאמר בהדיא שהוא אוסר אותם אפילו לאחר שילאו מרשותו. והוה סבירא לן הכי אע"ג דר' יוחנן ור"ל לא איירו אלא בנכסי משום דבשלמא אי אמרינן דרבי יוחנן ור"ל אמרי הכי בנכסים אלו איכא למימר דתנא רישא משום סיפא וכדפרישית ואע"ג דאמרי ר' יוחנן ור"ל נכסי לאו דוקא דאמר נכסי בלחוד אלא אנכסים אלו דאמרי רב ושמואל קיימי דנכסים אלו דינו כנכסי וכמו שנפרש לפנינו דאם איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי קא אמרי א"כ מה אשמעינן תנא דמתניתין רישא ודאי לא צריכא לאשמעינן דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי וכי כשהגיע שביעית הותר מקצתו של נדר זה דהיינו לענין אכילה הא נמי לא צריכא לאשמעי' דפשיטא דבלשון נכסי לא משמע אלא בעוד שהיו ברשותו דגדולה מזו שנינו בפירקא דלקמן (דף מז.) ומייתינן לה בסמוך בשמעתין [ע"ב] האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר וכיון דאפילו גבי נודר דליכא לספוקי דמאי אוסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שילאו מרשותו אמרינן דכי אמר ביתך לא משמע אלא בעוד שהוא שלו כ"ש לגבי מדיר דאיכא לספוקי אי מצי אסיר לבתר שילאו מרשותו דפשיטא מילתא דבלשון נכסי אינו אוסר אלא בעודן ברשותו דודאי כי אמר נודר ביתך או נכסיך וכי אמר מדיר ביתי או נכסי לשונות שוין הן הלכך אם איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי אמרי דאין אדם אוסר תנא דמתני' לא אשמועי' מידי לא ברישא ולא בסיפא. וכ"ת כולה לאשמועינן דינא דבשביעית אינו יורד לתוך שדהו נקט לה דלא תימא דארעא נמי רחמנא אפקריה וקמ"ל דליתא משום טעמא דאמר לקמן לא מלית אמרת הכין דלמאי שנויה בנדרים אי האי דינא בעי למתני לעולה דאמר לקמן [ע"ב] בעומדין אילנות על הגבולין ה"ל למתנייה גבי דיני ממונות א"כ בשביעית ואפי' לר"ש בן אליקים דאמר [שם] גזרה שמא ישהה בעמידה לא ניחא דכולה תני לה משום האי דינא דליתני שביעית גרידא אלא ודאי ר' יוחנן ור"ל אפילו בנכסים אלו ס"ל דאין אדם אוסר. ואתיא להו השתא מתניתין שפיר דתנא רישא משום סיפא לאשמועינן דאפילו הדירו בלשון נכסים אלו אין נדרו חל לאחר שילאו מרשותו דלא תימא דכי היכי דאמר גבי נודר דכי אמר לבית זה שאני נכנס מת או מכרו לאחר אסור דמתסר עליה אפילו לאחר שילא מרשותו הכי נמי כי הדירו חבירו וא"ל נכסים אלו דליחול איסורא אפי' לאחר שילאו נכסים מרשות מדיר דליתא דה"מ בנודר עצמו דמצי אסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שילאו מרשותו הוו להו נכסי חבירו אבל מדיר לא דלאחר שילאו מרשותו הוו להו נכסי חבירו ואין אדם אוסר נכסי חבירו על חבירו ואתיא מתניתין שפיר. ומקשינן דאי איתא דר' יוחנן ור"ל סברי דאין אדם אוסר הוה להו לאפלוגי בהדיא אפילו היכא דאמר נכסים אלו ועוד תנן היכא דאמר בהדיא דאדם אוסר: **אם מת יירשנו.** דלאו מדידיה מתהני אלא מירושתיה דזכי ליה רחמנא: ד)**אם מת לא יירשנו.** לאו דוקא לא יירשנו דנכסי ודאי

דידיה

מב א מיי' פ"ו מהל' נדרים הלכה יג:
נ ב מיי' שם הלכה טו:
נא ג מיי' שם פ"ה הל' ו סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רטז סעיף ז וסימן רכג סעיף ג:

הגהות הב"ח

(א) במשנה אבל אוכל הוא מן הנוטות כל"ל ותיבת הנטיעות נמחק: **(ב)** גמ' רב ושמואל דאמרי תרוייהו נכסי עליך כל"ל ואות מ"ס ותיבת אלו נמחק וכן ברש"י: **(ג)** שם דא"כ ניפלגי: **(ד)** רש"י ד"ה דא"כ דמשום: **(ה)** ד"ה ליפלגי וכו' דאמרינן אין אדם וכו' וכ"ש היכא וכו' היכי מצו אמרי דלעולם אין אדם:

תוספות

המודר הנאה מחבירו לפני שביעית לא ירד לתוך שדהו. דדריסת הרגל אסורה ואינו אוכל אפילו מן הנוטות חוץ לשדה דאינו צריך לירד ולאוכלם: ובשביעית. פי' אם הדיר בשביעית לא ירד לתוך שדהו ליקח מן הנוטו' (אבל) אם יצטרך לירד ולאכול אסור. ובגמ' פריך אמאי אסור לירד בו לצורך אכילה הא רחמנא אפקריה לשדה לכל דבר אכילה: נדר ממנו מאכל לפני שביעי' יורד לתוך שדהו. דאינו מודר אלא מדבר המביא לידי מאכל ואינו אוכל מן הפירות: ובשביעית יורד ואוכל. דהפקר הוא וקשה דלעיל (דף לג.) מיבעיא ליה אם מפסק ומיזיל בארעא אי הוי הנאה המביאה לידי מאכל וי"ל דבשביעית אף השדה הפקר לצורך אכילה דהכי מסיק בגמ' ולאידך נמי דמשני שמא ישהה בעמידה הכא לא שייך במודר מאכל דאי שהה אין בכך כלום: רב ושמואל אמרי נכסי אלו עליך לפני שביעית אינו אוכל מן הנוטות. ואף על פי שהגיע שביעית דכיון דאמר אלו אסורין עליו אפי' לאחר שנתנם או שהפקירם ולכך אסור בשביעית והשתא ס"ד דבלא אמר נכסי אלו והגיע שביעית אסור לאכול מן הנוטות דאדם אוסר דבר שברשותו אף כשילא מרשותו ומתני' דקתני ובשביעי' אוכל בנוטות מיירי בהדירו בשביעית עלמה: רבי יוחנן ור"ש בן לקיש [אמרי] נכסי עליך אינו יורד לתוך שדהו כו' הגיע שביעית אוכל מן הנוטות. והפקר הן ולא אסרן אלא כי איתנהו לדידיה אבל אי יהבינהו [לא] דאין אדם אוסר בקונמות לכשילא מרשותיה וה"ה היכא דאמר נכסי אלו הגיע שביעית מותר בנוטות ופריך אם כן דלא אסר רבי יוחנן כלל לכשילא מרשותו אמאי לא אשמועינן למילתא באלו אלא אית להו אדם אוסר ועוד תנן דאדם אוסר לכשילא מרשותו: מת יירשנו. דנכסים כא ברשותו אוסרה ותו לא: בחייו ובמותו לא יירשנו. אלמא אוסר אחריו לאחר מותו שילאו מרשותו ומשני לה לעולם לא. תפשוט מידי היכא דאמר נכסי אלו עליך לאחר שילאו מרשותו דשאני הכא שפי' בהדיא שיאסרו לאחר מותו:

פירוש הרא"ש

מתני' ובשביעית. כשיגיע שביעית לא ירד בתוך שדהו אף על גב דרחמנא אפקרי' ובגמ' מפרש: **אבל אוכל מן הנוטות.** דהפקר הן: גמ' **לימא בהא קא מיפלגי.** רב ושמואל: נכסי אלו. לאו דוקא והה"נ אם אמר נכסי דבכל ענין אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשילא מרשותו הלכך הא דקתני במתניתין ובשביעית אוכל מן הנוטות ע"כ איירי בנודר בשביעית והאי דנקט ר' יוחנן ור"ל נכסי לאו דוקא דהה"נ נכסים אלו דבכל ענין אין אדם אוסר דבר שברשותו לכשילא מרשותו הלכך הא דקתני במתניתין ובשביעית אוכל (אף) מן הנוטות איירי אף בשהדירו לפני שביעית: **א"כ ליפלגו בנכסים אלו.** דלאמרי' אין אדם אוסר כו': דתנן האומר לבנו כו': משנה היא בהגוזל קמא: בחייו ובמותו לא יירשנו. אלמא אדם אוסר נכסיו לאחר מותו אע"פ שילאו מרשותו: ה)דהכי קאמר ליה בחייו ובמותו. אבל אי לא פריש אפילו אמר נכסי אלו אינו אוסר לכשילא מרשותו: מ"מ קשיא. ליפלגו בנכסים אלו: שדך שאני לוקח. היכא דאמר המודר שדך הוי כאומר המדיר נכסי לבית זה הוי כמו נכסי אלו: ולא פליגי. ורב ושמואל דאמרי נכסים אלו אמתניתין קאי וניחא להו לפרושי מתניתין דקתני ובשביעית אוכל מן הנוטות דהיינו נדר בשביעית ור' יוחנן ור"ל ניחא להו לפרש הגיע שביעית:

דידיה הוו וכמו שגפרס בפירקין דלקמן[ד]) בס"ד אלא משום דתנא ריש ירשנו לומר שדינו כשאר היורשים אפי' ליהנות מן הנכסים תנא סיפא נמי לא ירשנו לומר שאינו מותר ליהנו מירושתו. ומ"מ שמעי' מהא דיכול אדם לאסור פירותיו על חבירו לאחר שיצאו מרשותו ולא הוי כאוסר נכסי חבירו על חבירו: **ומהדרינן שאני הכא דקא"ל בחייו וכמותו.** והשתא נחתינן דרגא ממאי דסבירא לן מעיקרא דהוה סבירא לן עד השתא דלא מהני שום ליסנא למיסר לאחר שיצאו מרשותו משום דהוו בנכסי חבירו על חבירו והשתא מודינן דכי מפרש ליסייה מצי אסר. מיהו אי מהך קושיא בלחוד הוה מצינן למימר דגהי דכי מפרש ליסייה מצי אסר אף"ה בלשון נכסים אלו לא משמע אלא עודן ברשותו דאע"ג דכי קאמר מדיר נכסים אלו וכי קאמר נודר ביתך זה לשונות שוין הן ותנן לקמן[ה]) גבי נודר דכי קאמר ביתך זה משמע אפי' לאחר שיצאו מרשותו וה"נ הל"ל כי קאמר מדיר נכסים אלו אי מפרש ליסייה מצי אסר אפילו לאחר שיצאו מרשותו אפ"ה לא דמי משום דכי אמר נודר בית זה משמע דגופיה של בית אסר אנפשיה אי משום דלא מקבל עליה ההוא ביתא אי משום דרגע מזליה או מטעמא אחרינא הלכך שפיר משמע ליסייה דלא תני אסוריה בדאיתיה ממריה קמיה[ו]) אבל כי אסר ליה מדיר נהי דא"ל נכסים אלו כל היכא דלא פרש בהדיא אפילו לאחר שיצאו מרשותו לא משמע אלא כי איתנהו ברשותיה דמאי איכפת ליה אי מיתהני אידך במה שאין לו חלק ומחלה כלל הלכך כל היכא דלא פרש בהדיא אלא אמר נכסים אלו לא משמע אלא בעודן ברשותו. ואתיא לן מתני' שפיר דהך דינא אשמעי' והוי רבותא טפי ותנא ריש משום סיפא אלא דאכתי לא ניחא לן דמ"מ קשה קושיא קמייתא דאם איתא דס"ל הכי לרבי יוחנן ור"ל הוו להו לאפלוגי אנכסי אלו בהדיא.

ומהדרינן אלא בנכסים אלו לא פליגי דודאי אדם אוסר כי פליגי בנכסי דרב ושמואל סברי אדם אוסר אפילו נכסי קאמר אי מה אין דינו אלא בנכסי ואפ"ה אדם אוסר אי משום דנכסי נמי לעולם משמע ואלו שהן עכשיו נכסי קאמר אי משום דכיון דחיילא עלייהו איסורא תו לא פקע ור' יוחנן ור"ל סברי דדוקא נכסים אלו אדם אוסר אבל נכסי אין אדם אוסר. והשתא אתיא מתני' שפיר לר' יוחנן ור"ל כדאיתא לרב ושמואל דר' יוחנן ור"ל בנכסים אלו מוקמי לה ורישא רבותא קמ"ל דאע"פ שהגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו וסיפא רבותא קמ"ל דאם בשביעית נדר אין יורד לתוך שדהו וכי קאמרי ר' יוחנן ור"ל נכסי עליך וכו' לאו דמוקמי לה למתני' בנכסי אלא לרב ושמואל קמהדרי וה"ק להו אי בנכסי חיירי תנא לא הוה תני הכי אלא הכי הוי דינא דלפני שביעית אין יורד ואוכל וכשהגיע שביעית אוכל ואי הכי לא אשמעינן מידי אלא ודאי מתניתין באומר נכסים אלו ומש"ה נדרא חייל אפילו לאחר שהגיע שביעית. ומקשינן דא"א דלימרו רב ושמואל דאפי' כי אמר נכסי ליתסרו נכסים אפילו לאחר שיצאו מרשותו דהא אפילו גבי נודר תנן דכי קאמר לביתך לא משמע אלא כל עוד שיהא שלו אבל לא לאחר שמכרו וכ"ש גבי מדיר דלא משמע כי אמר נכסי אלא בעוד שיהו ברשותו. ומהדרינן אלא כי אמרי ר' יוחנן ור"ל בנכסי ורב ושמואל בנכסי אלו ולא פליגי כלומר דרב ושמואל מוקמי לה למתני' באומר נכסי אלו דכיון דאמר אלו אע"ג דאמר נכסי הרי כאילו אמר נכסים אלו ואפילו אפי' לאחר שהגיע שביעית ורישא רבותא קמ"ל ור' יוחנן ור"ל נמי הכי מוקמי למתני' וה"ק לא תיסק אדעתין דמתני' דקתני דאפילו הגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל מתוקמא אפילו בנכסי וטעמא משום דכיון דנחית בהו איסורא תו לא פקע דליתא אלא כל היכא דלא אמר אלא נכסי לא מתסרי אלא כי איתנהו ברשותיה אבל הגיע שביעית אוכל מן הנוטעות דפקע להו איסורייהו הלכך ודאי מתני' לא מיתוקמא אלא בנכסי אלו. ואע"ג דהאי דינא מצית למיגמרי ממתני' דהאומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס וכו' א"ר יוחנן אמתני' לפרושה ולברורה דלא ניטעי בה משום דסתם מודר הנאה מחבירו בנכסי משמע כדתנן לקמן [מג.] המודר הנאה מחבירו וכו' נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה ואי באומר נכסים אלו אין הלה מותר בה. כג"ל פירושא דהאי שמעתא. ולא ידענא אמאי נקט הש"ס במסקנא ר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל דה"ל למינקט רב ושמואל בריש דכמסדר להו למימרינהו מעיקרא מקמי ר' יוחנן ור"ל ונראה בעיני משום דכל שקלא וטריא דסוגיין נקטינן דר' יוחנן ור"ל קיימי אמילתייהו דרב ושמואל לאפלוגי עליה מש"ה כי הדרי למימר דלא פליגי מקדמינן לדר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל דומר דלאו אמילתייהו קיימי כלל. ואית דגרסי הכא ורב ושמואל בנכסים אלו מיהו אפילו להך גירסא ה"ה בנכסי אלו דאדם אוסר שהולכין אחר לשון אחרון דאמר אלו והכי איתא בירושלמי [פ"ה ה"ג] ביתך זה משום מה אתה תופסו משום ביתך או משום זה ומסקנא משום זה: **ארעא נמי רחמנא אפקריה.** כלומר לקיטת הפירות ולמה לא ירד לתוכה לבקוט לקיטת פירותיה: **אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולין.** אין הכי נמי דלקיטת אילנות שבאמצע השדה מותר לירד לתוכה אבל לקיטת אילנות שעומדין על הגבולין לא דרחמנא לא אפקרה לארעא אלא לקיטת פירותיה הלכך כיון שאילנות הללו יכול לקיטת אותם לא ירד: **ר"ש בן אליקים אומר גזרה שמא ישהא בעמידה.** ומ"ה אפי' לקיטת אילנות שבאמצע השדה לא ירד לתוכה דגהי דמדינא שרי דארעא רחמנא אפקריה משום גזרה אסור. ואע"ג דהכא גזרינן שמא ישהה בעמידה ולעיל (דף לט.) גבי חולה לא גזר שמואל אלא שמא ישהה בישיבה אבל בעמידה לא גזר דא"כ ליתסר לבקרו אפי' עומד התם היינו טעמא משום דכיון דדרך מבקר ליסב ואתה מצריכו לעמוד אית ליה היכא ולא ישהה בעמידה אבל הכא מאי היכא אית ליה הא אין דרך לקיטת את הפירות אלא בעמידה ושייך למיגזר שמא ישהה: **מתני' לא ישאילנו.** מודר למדיר וגמרא מפרש טעמא: **ולא ישאל ממנו.** מודר ממדיר דהא מתהני מיניה. שאלה שייכא במידי דהדר בעיניה כבהמה וכלים הלואה שייכא במידי דלא הדר בעיניה כהלואת מעות:

גמ'

אם מת לא ירשנו שאני הכא דקא א"ל בחייו ובמותו מכל מקום קשיא אלא בנכסים אלו כ"ע לא פליגי כי פליגי בנכסי רב ושמואל סברי ל"ש נכסים אלו ל"ש נכסי אדם אוסר ור' יוחנן ור"ל סברי נכסים [ו]) אדם אוסר נכסי אין אדם אוסר ומי איכא למ"ד ל"ש נכסים אלו ול"ש נכסי והא תנן [ז]) האומר לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח מת או שמכרו לאחר אסור אלא [א]) כי אמרי ר' יוחנן וריש לקיש בנכסי ורב ושמואל [ב]) בנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הנוטעות דפירי דהפקירא אינון ארעא נמי אפקרה אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים [ג]) ר' שמעון בן אליקים אמר [ד]) גזירה שמא ישהא בעמידה: **מתני'** [ה]) המודר הנאה מחבירו לא ישאילנו ולא ישאל ממנו לא ילונו ולא ילוה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:

גמ'

ואם נדר בחייו ובמותו. כיון דמפרש במותו מת לא יירשנו אלמא דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו לאחר מותו: **שאני הכא**[ב]) **דאמר בחייו ובמותו.** אבל היכא דאמר בסתם אימא לעולם אין אדם אוסר וכו': **מ"מ קשיא.** כדאמרינן אי בהאי טעמא פליגי ליפלגו בנכסים אלו: **אלא בנכסים אלו כ"ע לא פליגי.** דמשמע נכסים אלו לעולם: **כי פליגי דאמר נכסי.** ר' יוחנן ור"ל סברי היכא דאמר נכסי אין אדם אוסר וכו' דנכסי משמע כל זמן שהן ברשותי ורב ושמואל סברי אפילו אמר נכסי (ג)(אמר) אדם אוסר דבר וכו': **קונם לתוך ביתך שאני נכנס.** כל זמן שהוא ביתך דהוי דומיא דנכסי עליך כיון שמת בעה"ב או שמכרו לאותו בית לאחר מותר ליכנס בו דהשתא אינו שלו אבל אמר לבית זה שאני נכנס דהוי משמע (ד) נכסים אלו דקא אסר הבית עליו לעולם אע"פ שמת או מכרו לאחר אסור ליכנס בו. אלמא דשאני בין נכסי לנכסים והיכי קאמרי רב ושמואל ל"ש נכסי ול"ש נכסים דאדם אוסר וכו': **אלא כי אמרי רב ושמואל: בעומדים אילנות על הגבולין.** לחוץ שיכול לאכול מן הפירות מבחוץ מש"ה אינו יורד דהא דרחמנא אפקריה לארעא גבי שביעית לצורך אכילה ועכשיו לא היה נכנס לצורך אכילה: **ר"ש בן אליקים אמר.** הא דקתני אוכל מן הנוטעות ודאי כדקאמרת כגון דעומדין על הגבולין משום שיכול להושיט ידו וליקח מבחוץ אבל אין עומדין על הגבולין אינו יורד לתוך שדהו דאסור לו לירד לשם: **גזירה שמא ישהא בעמידה.** דלאחר שאכל עומד לו לשם וקמיתהני מנכסים דמדיר ואסור דהאי דאפקריה רחמנא כל זמן שהוא אוכל אז יכול לעמוד לשם דהפקר הוא אבל שלא לצורך אכילה לא אפקריה: **מתני' המודר הנאה מחבירו לא ישאיל לו.** שאלה בכלים. הלואה במעות:

גמ'

אם מת: [ג])**ואם נדר בחייו ובמותו.** כיון דמפרש במותו מת לא יירשנו אלמא דאדם אוסר דבר שברשותו לכשיצא מרשותו לאחר מותו: **שאני הכא**[ב]) **דאמר בחייו ובמותו.** אבל היכא דאמר בסתם אימא לעולם אין אדם אוסר וכו': **מ"מ קשיא.** כדאמרינן אי בהאי טעמא פליגי ליפלגו בנכסים אלו: **אלא בנכסים אלו כ"ע לא פליגי.** דמשמע נכסים אלו לעולם: **כי פליגי דאמר נכסי.** ר' יוחנן ור"ל סברי היכא דאמר נכסי אין אדם אוסר וכו' דנכסי משמע כל זמן שהן ברשותי ורב ושמואל סברי אפילו אמר נכסי (ג)(אמר) אדם אוסר דבר וכו': **קונם לתוך ביתך שאני נכנס.** כל זמן שהוא ביתך דהוי דומיא דנכסי עליך כיון שמת בעה"ב או שמכרו לאותו בית לאחר מותר ליכנס בו דהשתא אינו שלו אבל אמר לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח מת או שמכרו לאחר אסור אלא [א]) כי אמרי ר' יוחנן וריש לקיש בנכסי ורב ושמואל [ב]) בנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הנוטעות דפירי דהפקירא אינון ארעא נמי אפקרה אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים [ג]) ר' שמעון בן אליקים אמר [ד]) גזירה שמא ישהא בעמידה: **מתני'** [ה]) המודר הנאה מחבירו לא ישאילנו ולא ישאל ממנו לא ילונו ולא ילוה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:

גמ'

עין משפט נר מצוה

נב א ב מיי' פ"ו מהל' נדרים הלכה יג יד סמג לאוין רמב:

נג ג מיי' שם הל' יג:

נד ד מיי' שם הלכה טז סמג שם עוש"ע יו"ד סימן רכא סעיף ה:

תוספות

מכל מקום [קשיא]. אי ס"ל דאין אדם אוסר דבר שלא ברשותו לשמעינן מילתיה בשלו: **אלא בנכסי אלו לא שייני דאדם אוסר כי פליגי בנכסי דרב ושמואל סברי ל"ש נכסי אלו לא שנא נכסי אוסר.** וקשה אמאי נקט במילתיה נכסי אלו הוה מצי למיפרך מהך ברייתא דלעיל קונם שאתה נהנה מת יירשנו אלמא בנכסי אינו אוסר אי מהאי דלעיל (דף לה.) גבי קורדום מת אי נתנו במתנה מותר מיהו ניחא ליה טפי לאותויי ממתניתין דלקמן דדמי טפי לנכסי אלו דקתני: **מי איכא ל"ש דבנכסי אדם אוסר.** ותתנו בס' השותפין. מותר בלא נאסר אלא בעודהו ברשותו: **אלא** כי אמרי רבי יוחנן וריש לקיש בנכסי רב ושמואל בנכסי אלו. ולא פליגי: **מאי שנא** דלאוכל מן הנוטעות דפירי דהפקירא אינון ארעא נמי הפקירא הוא ואפקרה רחמנא לצורך אכילה ואמאי לא ירד בה לאכול מאותן שאין נוטעות:

בעומדים על הגבולין. דיכול לאושטן בלא ירידה בתוך השדה ולכך אמר דלא ירד לתוך השדה כיון דאפשר לאוכלם בלא ירידה אבל היכא דאין עומדין על הגבולין לעולם יורד ואוכל דרחמנא אפקריה: **אלא** גזירה שמא ירבה בעבודה. לאחר אכילה ולצורך אכילה אפקריה רחמנא שלא לצורך אכילה לא ואינו מותר אלא בנוטעות שנוטעות מתוך השדה ואינו נכנס לתוך השדה אלא: הנודר הנאה מחבירו. שחבירו הדירו שלא יהנה משלו: לא ישאילנו חבירו דקא מהני ליה ולא ישאל מחבירו ובגמרא פריך הא לא מהני ליה למתיר: **ולא** ילוונו חבירו. דקמהני ליה: **ולא** ילוה חבירו ממנו. ובגמרא פריך אמאי: **לא** ימכור לו חבירו. דאמרינן בשילהי פירקין דלעיל (דף לא.) דמיתהני מוכר [ו]) לוקח ולכך אסור בין למוכר בין לוקח:

מסורת הש"ס

[א]) נקטן מו., [ב]) [נעיל לט.], [ג]) [שיך לע"ז], [ד]) [דף מז.], [ה]) [דף מו.], [ו]) כס"ל: מימריה קמא, [ז]) ל"ל ולוקח, [ח]) שיך לדף שאח"ז,

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכ"ש ורש לקום סברי נכסים אלו אדם: (ב) הש"י ד"ה שאני הכא דמפרש ואמר בחייו: (ג) ד"ה כי פליגי וכו' אמרינן אדם: (ד) ד"ה קונם וכו' דהוי משמע דומיא דנכסים אלו וכו' רב ושמואל וכו' הס"ד ואמ"כ מ"ה בעומדין אילנות על הגבולין והפירות נוטין לתוך ביכול וכו' לצורך אכילה אפקריה ועכ"ל:

פירוש הרא"ש

ארעא נמי רחמנא **אפקרי'.** ליכך בתוך השדה כדי ללקט הפירות: **בעומדין** ע"ל הגבולין. ואינו צריך ליכנס בתוך השדה ואפשר לכל אדם אין לו רשות ליכנס כיון שיכול ליקח הפירות מן שמא אע"ג דלאינם אחריות מותר למודר אסור אבל ליקח פירות העומדין בתוך השדה יכול לירד: גזירה **שמא** ישהה בעמידה. יותר מכדי צורך לקיטת פירות הלכך לא יכנס לתוך השדה כלל ללקט הפירות: **מתני'** לא ישאל ממנו. מפרש בגמרא וכן לא ילוה ממנו: לא ימכור לו ולא יקח ממנו: בזביונא מציעא דאיכא הנאה לתרוייהו שוה בשוה אבל למכור לו ביותר ולקוח ממנו בפחות מותר: [ח]) קונם שאני חורש בה לעולם. אותה שביקש שישאילנה לו אסרה עליו: **אם** היה דרכו לחרוש **הוא** אסור וכל אדם מותרים. כי לפי רגילותו כיון ליזור אם הוא אדם שהוא בעצמו רגיל לחרוש שהרו הוא אסור וכל אדם מותרין לחרוש שהרו בשותה הפרה ואם אין דרכו לחרוש הוא [מותר] וכל אדם אסורים לחרוש בה שהרו:

גמ' בשלמא לא ילונו. מדיר למודר דודאי קמהני ליה הנאה מפורסמת: **אבל לא ילוה ממנו.** המדיר מן המודר: **מאי הנאה.** קא מטי ליה למודר ממאי דאחיף למדיר: **ובשלמא לא ילוה ממנו.** מצי נמי למימר דקא מיתהני בכה"ג כגון דאוזפיה מעות הרעות וקא משלם ליה היאך יפות. ולא יקח ממנו משכחת לה דקא מתהני בזגינא דרמי על אפיה: **אלא לא ישאל ממנו.** מאי הנאה מטי למודר כי משאיל לו כליו הא קא מפחית ודאי לההיא כלי ולא מעלי ליה דסתם שאלה הכי הוא: **כגון שנדרו זה מזה.** דשייהם אסורים זה בזה: **גזירה לשאול כו'.** דאי שרית ליה לשאול אתי נמי להשאיל: **מתני' אמר לו השאילני פרחך.** לאו במודר ומדיר עסקינן: **אינה פנויה.** דמלאכתו היה עושה. ומתעצב השואל כנגד המשאיל ואומר הואיל וסרבת להשאילה לי: **קונם שדה שאני חורש** (ב). שלא אחרוש שדי בפרתך עולמית. ואח"כ השאילה לו רואין אם הוא פרזי ודרכו לחרוש שדהו הוא אסור לחרוש שדהו באותה פרה: **וכל אדם מותר.** דודאי כי נדר אדעתיה דנפשיה נדר ולא אדעתא דעלמא וכל אדם מותרים לחרוש לו שדהו באותה פרה: **ואם אין דרכו לחרוש.** שיש לו חריסין החורשין בשבילו: **הוא וכל אדם אסורים.** דודאי כי נדר אדעתא דכולי עלמא נדר: **המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך.** המדיר אצל חנוני וכו' ובא חנוני ונוטל מעותיו מן המדיר. אבל בפירוש אסור לומר לו דאם כן הוה ליה החנוני שליח ושלוחו של אדם כמותו: **ור' יוסי אוסר.** (ג) כה במניחו על הסלע או על הגדר: **גמ' א"ר יוחנן מאי טעמא דר' יוסי.** דלא חשיב ליה הפקר דקא אסר ליה ליעלו דכי מתהני מייניה ממש דמי ואסור: **מה מאנה.** לא זכי בה מקבל עד דאמתי (ד) לידיה: **אף הפקר.** נמי לא נפיק מרשות מפקיר עד דאמתי לידי זוכה. הילכך בהדי דשקיל ליה היאך מעל הסלע כמאן דשקיל ליה מידו ממש דמי ואסור: **מהיב ר' אבא.** ברייתא היא דקתני נמי מניח על הסלע והלה נוטל ואוכל (ה): **א"ר יוסי אימתי.** אי אוסר בזמן שנדרו קודם להפקרו. דהשתא מסתברא טעמא דאסור משום דכשהדירו מכל נכסיו הדירו ואפילו כי הפקירן אסור בהן: אבל

גמ' בשלמא לא ילונו דקא מהני ליה אלא לא ילוה הימנו מאי קא מהני ליה ובשלמא לא ילוה הימנו ולא יקח הימנו דקמיתהני מיניה אלא לא ישאל הימנו מאי קא מיתהני מיניה א"ר יוסי בר' חנינא כגון שנדרו הנאה זה מזה אביי אמר [א]גזירה [ב]לשאול משום להשאיל וכן בכולהו גזירה: **מתני'** [ג]אמר לו השאילני פרחך אמר לו אינה פנויה אמר קונם שדי שאני חורש בה לעולם אם היה דרכו לחרוש הוא אסור וכל אדם מותרים ואם אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם אסורין [ד] המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל הולך אצל החנוני ואומר איש פלוני (ה) נודר ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה והוא נותן לו ובא ונוטל מזה היה ביתו לבנות גדרו לגדור שדהו לקצור הולך אצל הפועלים ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה והן עושין עמו ובאין ונוטלין שכר מזה [ה]היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל [ו]נותן לאחד לשום מתנה והלה מותר בה אם אין עמהם אחר מניח על הסלע או על הגדר ואומר הרי הן מופקרים לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל ור' יוסי אוסר: **גמ'** אמר ר' יוחנן מ"ט דר' יוסי קסבר הפקר כמתנה מה מתנה עד דאתיא מרשות נותן לרשות מקבל אף הפקר עד דאתי לרשות זוכה מתיב ר' אבא והלה נוטל ואוכל ורבי יוסי אוסר א"ר יוסי אימתי בזמן שנדרו קודם להפקירו אבל

ומשום גזירה י"ל דלאו קושיא היא דכי גזרי' הכא ה"מ בהני בלחוד דתניין במתני' דלא משמע להו לאינשי דליתסרו במודר הנאה ואי עביד להו מודר למדיר אתי נמי למישקל להו ממדיר אבל בהנאה גמורה כאכילת פירות וכיוצא בה ליכא למיגזר הלכך לא מצי תני שניהם אסורין: **מתני' קונם שדה שאני חורש בה לעולם.** שואל אמר כך לחבירו מתוך שכעס עליו שלא רצה להשאילה לו: **אם היה דרכו לחרוש הוא אסור וכל אדם מותרין.** שכיון שהוא חורש אין במשמעות לשונו אלא חריסתו בלבד: **ואם אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם אסורין.** שלא נתכוין לחריסתו כיון שאין דרכו לחרוש אלא שלא יהנה בחריסתו אכזרי ומש"ה הוא וכל אדם אסורים לחרוש בשבילו כדי שלא יהנה בחריסתה: **הולך אצל חנוני הרגיל אצלו.** רבותא קמ"ל דאע"ג דרגיל אצלו ומקיפו תדיר לא אמרי' שליחותיה קעביד וכ"ש שאם לא אמר לאדם מיוחד אלא דאמר כל הון אינו מפסיד שרי כדאיתא בפרק המדיר [כתובות ע.]: **וכא ונוטל מזה.** אם רצה קאמר לו אינו אלא באומר כל השומע קולי יזון כדאיתא בהמדיר (כתובות דף ע.) אבל ליכא למימר דכי קתני ובא ונוטל מזה מדינא קאמר דכי מחייב לשלומי אלמא שליחותיה קעביד ומהני ליה ואסור: **היה ביתו לבנות.** לא זו אף זו קתני: נותן לאחר לשום מתנה בו'. ודוקא כאין לו מה יאכל אתיר זה: ור' יוסי אוסר. בגמרא מפרש טעמא: גמ' מה מתנה עד דאתי מרשות נותן לרשות מקבל. דלאמרינן בכריתות (דף כד.) דהנותן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשי בה הדרה למרה דכרשות נותן היא עד שתבא ליד המקבל: אף הפקר בן. הלכך כי זכי ליה מרשותיה קא זכי וכאילו נותנו לידו: [ה]ומה לי הפקרו קודם לנדרו. הא כרשותיה קאי עד דאתי ליד הזוכה: משאר דברים: המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל יילך וכו'. אורחא דמילתא קתני: הוא נותן לו ובא ונוטל מזה. אם ירצה להא אין הפועלים יכולין לתבוע כלום: ביתו לבנות. שאינ"פ שאין לוקח מזון כל כך: נותן לאחר בתחנה והלה מותר. ולא התירו אלא כשאין לו מה יאכל למדנו שכל הערמות אסורות בין בריבים בין בחיבור בנדרים שלא התירו אלא בשעת הדחק שאין לו מה יאכל. לשון הרב רבי אליעזר ממי"ץ: הרי הן מופקרין בו' ורבי יוסי אומר. מפרש בגמ' מאי טעמא דרבי יוסי קסבר הפקר כמתנה מה מתנה יכול לחזור עד דאתי לרשות מקבל ולא הוי כלום עד דאתי לידו אף הפקר עד דאתי לרשות זוכה דקודם לכן לא כלום הוא ודידיה הוא ולכן אסור לזכות בה המודר דבשעה שזוכה בו של מדיר הוא והפקר דוקא פליג רבי יוסי אבל אתנן בתחנה לא פליג:

מסורת הש"ס

א) [ע"ז ו.], ב) כתובות ע. ע"ש, ג) [נקמן מח.], ד) ל"ל הרמב"ן. יעב"ץ, ה) [הכל נדרים פ"ז ה"ז], ו) [שיך לע"כ], ז) שיך לעיל, ח) [שיך לע"כ].

הגהות הב"ח

(א) בכשנה אלא התנוני ואומר אים פלוני מודר ממני: (ב) רש"י ד"ה קונם שהא שאני מודם בה אלא: (ג) ד"ה בהא דמגיחו: (ד) ד"ה מה מתנה וכו' דאתיא לידי מקבל אף הפקר כל"ל והל"ל: (ה) ד"ה מתיב ור"ה אמר רבי יוסי הל"ל:

פירוש הרא"ש

אלא לא ילוה ממנו מאי קמהני ליה. בשלמא לא ישאלנו דהא מהני ליה אלא לא ישאל ממנו מאי קמהני ליה בשלמא לא ילוה ממנו ולא יקח ממנו דקא מהני ליה אלא לא ישאל ממנו מאי קמהני ליה. ואיכא לפרש בשלמא לא יקח ניחא דקמהני ליה וכן קושיין דלא ילוה איכא לשנויי בדוחק שמא יפרע זוזי טבי ותקילי יותר מאותן שהלוה לו ומפלא נהנה מודר אלא לא ישאל הימנו שמחזיר לו החפץ בעין מה הנאה קא מטי ליה: גזירה לישאל אטו להשאיל וכן בולהון. אלא כולהון לאו דוקא דלא קאי אלא ילוה: מתני' המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל. אורחא דמילתא: ובא ונוטל מזה. אם ירצה נתן לו אמר לו אבל משום הכי אינו חייב לתת לו שהרי לא אמר לו שיתן לאם היה חייב לשלם לו על פי הדברים שאמר לו משום דמוכחא מילתא כשאמר לו אים פלוני מודר הנאה ממני ואין לו מה יאכל ואיני יודע מה אעשה לו לשם כך אמר לו שיתן לו וכיון שהוצרך ממון מידו על פי דבורו חייב לשלם לו אם כן היה אסור אלמנוי ליתן לו בשליחות המדיר: היה ביתו לבנות ובנדרו לגדור. לא זו אף זו קתני: נותן לאחר לשום מתנה בו'. ודוקא כאין לו מה יאכל אתירו זה: ור' יוסי אוסר. בגמרא מפרש טעמא: גמ' מה מתנה עד דאתי מרשות נותן לרשות מקבל. דלאמרינן בכריתות (דף כד.) דהנותן מתנה לחבירו ואמר הלה אי אפשי בה הדרה למרה דכרשות נותן היא עד שתבא ליד המקבל: אף הפקר בן. הלכך כי זכי ליה מרשותיה קא זכי וכאילו נותנו לידו: [ה]ומה לי הפקרו קודם לנדרו. הא כרשותיה קאי עד דאתי ליד הזוכה: משאר דברים: המודר הנאה מחבירו ואין לו מה יאכל יילך וכו'. אורחא דמילתא קתני: הוא נותן לו ובא ונוטל מזה. אם ירצה להא אין הפועלים יכולין לתבוע כלום: ביתו לבנות. שאינ"פ שאין לוקח מזון כל כך: נותן לאחר בתחנה והלה מותר. ולא התירו אלא כשאין לו מה יאכל למדנו שכל הערמות אסורות בין בריבים בין בחיבור בנדרים שלא התירו אלא בשעת הדחק שאין לו מה יאכל. לשון הרב רבי אליעזר ממי"ץ: הרי הן מופקרין בו' ורבי יוסי אומר. מפרש בגמ' מאי טעמא דרבי יוסי קסבר הפקר כמתנה מה מתנה יכול לחזור עד דאתי לרשות מקבל ולא הוי כלום עד דאתי לידו אף הפקר עד דאתי לרשות זוכה דקודם לכן לא כלום הוא ודידיה הוא ולכן אסור לזכות בה המודר דבשעה שזוכה בו של מדיר הוא והפקר דוקא פליג רבי יוסי אבל אתנן בתחנה לא פליג:

נה א מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה טז:
נו ב מיי' פ"ח מהלכות נדרים הל' יב [יג] טוש"ע י"ד סי' ריח סעיף ה:
נז ג מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה יב סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רכא סעיף ח:
נח ד מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף ט:

מוסף רש"י

קונם שדי שאני חורש בה. לא תתבוד שאני שואלה לחריסה. שאם תשאל אותה לי קונם וכו'. והשאילה לו, הוא אסור. טעם המשנה דודאי כיון דמה שהורגל (ראב"ה בשמו).

תוספות

אמר לו השאילני פרחך אמר ליה אינה פנויה אמר השואל קונם שאני חורש בה לעולם אם היה דרכו לחרוש הוא אסור. דנתכוין לאסור אותו שדרכו לחרוש וכל אדם מותרין לחרוש בה לגרכו אלא נתכוין לאסור אלא על מי שדרכו לחרוש בה: [ו]בשלמא לא ילונו חבירו דמהני ליה למודר אלא לא ילוה הימנו מאי קמתהני מיניה המודר. ה"ג בפיפא בשלמא לא יקח הימנו ולא ילוה הימנו אלא לא ישאל אמאי לא בשלמא לא יקח דמתני' קושיא דאקשית דלא יקח איכא לשנויא בשינויא דמיקא דקמתהני מוכר וכזגינא מלינעא ולא ילוה דמיתהני מודר דכי הדר פרע מדיר פרע ליה וזה עכין ותקולי מהני ליה אלא לא ישאלנו כלי לו דבר שחוזר בעין מאי מהני ליה מדיר: אמר אביי גזירה לשאול משום להשאיל למודר וכן כלהו לא ילוה הימנו גזירה שמא ילוה לו אבל לא יקח אסור מן הדין אלו ליקח בפחות דדמפרש בזגינא מלינעא ושמא יש לפרש דלא יקח בפחות קאמר דהשתא נפסד המוכר אלא משום גזירה דגזרינן אלו יקח המודר בפחות דקמתהני ליה וקשה דהא תנן (נקמן מז.) הלומר הריני עליך המודר אסור ובן פוף פ' מרבע נדרים שאיני נהנה לישראל נוקח ביוקר דמודר מותר ליהנות ולא מדיר ולא גזרינן דלא יהנה בן יהנה ממנו הוא ומ"ש דגזרינן לשאול אלו להשאיל ונראה להר"מ דהגילות הוא כשאדם משאיל לחבירו שחבירו משאיל לו יותר